

бр. № 481/05.10.2021

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационния труд ГЪВКАВОСТ И НЕСИГУРНОСТ
(социологически анализ на труда и заетостта в България 1989 – 2019)

Автор на дисертационния труд: Васил Николаев Киров

Автор на становището: проф. д.с.н. Цветан Давидков въз основа на Заповед РД 09-348/ 27-07-2021 г. на Директора на ИФС относно назначаване на научно жури.

Текстът, обект на това становище, е дисертационен труд за придобиване на научната степен доктор на науките по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология). Авторът е утвърден учен, който изследва целенасочено социологическите аспекти на пазара на труда в продължение на повече от две десетилетия.

Кратко описание и оценка на дисертационния труд. Темата е благодатна за дисертационно изследване на това равнище. Структурата на текста (увод, шест глави, приложения, библиография) дава възможност за концептуализация и разгръщане на изследването, за логичното му представяне. Авторът изследва „достатъчно дълго“ полето на труда и заетостта в България и други страни – това придава на дисертационното изследване мащаб и повишава неговата значимост.

Цялостната ми оценка за дисертационния труд е положителна. Основен аргумент е, че представеният труд е относително цялостен и завършен, със стремеж към монографичност. Той „покрива“ период от три десетилетия – период на интензивни промени в икономическата ситуация с произтичащите и съпътстващи промени на пазара на труда, регулациите, „играчите“ с техните специфични интереси и стратегии и др. Може да се покаже, че заявената цел и нейните конкретизации – да се анализира специфичното развитие на гъвкавостта на труда и на заетостта в България по време на... (автореферат, с. 9 – 10) са постигнати. Изследователските задачи (които задават изследователското поле като пресечница на различни контексти), са изпълнени коректно. Изследването на гъвкавостта, сигурността, качеството и

др. характеристики на труда въз основа на различни отнасяния е – според мен – едно от най-важните достойнства на дисертационното изследване. Тези различни контексти – като правило – са разгърнати в различни структурни части на текста.

Важен разрез при интерпретирането на гъвкавостта, сигурността и качеството на труда е „за кого това е изгодно?“ Тъй като този въпрос често се премълчава, неговото поставяне и интерпретиране е важно.

Положително впечатление прави фактът, че авторът се е съобразил с голяма част от препоръките, огласени по време на предварителното обсъждане. Това – според мен – е допринесло за концептуалното „изчистване“ на текста и е повишило неговото качество като цяло.¹

Оценка на научните приноси. Заявката за научни приноси (автореферат, с. 44 – 45) като цяло може да бъде защитена. Резултатите от дисертационното изследване имат: а) теоретико-познавателна стойност; б) приложна стойност; в) специфична самостоятелна стойност за развитието на социологията на труда и гранични полета на социологическото познание. Между тези три равнища са налице „преходи“, които могат да бъдат посочени в текста.

Авторът е представил списък с 23 публикации по темата на дисертацията. Част от публикациите са в съавторство – за тези публикации са представени разделителни протоколи. Преобладаващата част от публикациите са на английски език (това е обяснимо като се вземе предвид фактът, че значителна част от тях са резултат от международни проекти). Публикациите представят съществени страни и резултати от научното дирене и удовлетворяват изискванията за публикационна активност на *равнище доктор на науките*.

Авторефератът представя адекватно структурата и съдържанието на цялостния дисертационен труд. При все това, за да се осмисли цялостно и в дълбочина замисъла и неговото изпълнение, трябва да се прочете цялата дисертация.

Критични бележки. В духа на рецензионната стилистика правя следната уговорка: посочените по-долу бележки и препоръки имат за задача бъдещи възможни подобрения – те не поставят под съмнение стойността и качествата на научния труд.

¹ Отчитам като плюс факта, че «слабата държава» е отпаднала от заглавието на дисертацията – по този начин съдържанието на текста отговаря в по-висока степен на заявеното в заглавието.

- При създаването на концептуален текст въз основа на изследвания с по-ограничен и частен характер (реализирани във времеви точки на продължителен период от време) обикновено се появява трудност със „сглобяването на пъзела“. Случаят е подобен и оценката на „цялото“ предполага да се познават и други разработки на автора, които не са използвани по-широко в текста на дисертацията (те са споменати; към тях се препраща). Този подход затруднява системното изграждане на „изследователското тяло“ и се отразява върху целостта и завършеността на дисертационното изследване.
- При предварителното обсъждане на текста беше поставен въпросът *как се пише за българска публика и как се пише за публиката навън* (например в Западна Европа). Участието на автора в международни изследователски колективи и писането предимно за *публиката навън*, е поставило определен отпечатък върху стила на автора. По-строго придържане към стила *казвам – доказвам*² би допринесло – според мен – за по-силна научна убедителност.

Въпрос: доколкото един от разграничителите за типове гъвкавост е по линията количество – качество (цифрова v функционална гъвкавост), какви са възможностите за синтез на тези категории? Може ли анализът на гъвкавостта да направи „крачка напред“, ако се докаже закономерна връзка между разновидности на едната (цифровата) и разновидности на другата (функционалната) гъвкавост?

Казаното в становището и като имам предвид цялостната научна, публикационна и друга публична дейност на колежата Васил Киров, ми дава основание да направя следния **извод:** представеният дисертационен труд притежава необходимите качества, за да бъде защитен като дисертация за присъждане на научната степен доктор на науките по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология). Ще подкрепя решение на научното жури в този смисъл.

София, 05 октомври 2021

Подпис:

(проф. д.с.н. Цветан Давидков)

² За сметка на *стила казвам*.